

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Кафедра публічного управління та адміністрування

НЕГРЕЦЬКИЙ ОЛЕКСІЙ СЕРГІЙОВИЧ

**АНТИКОРУПЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ЄС ТА В УКРАЇНІ:
ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня

магістра публічного управління

Миколаїв – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми магістерської роботи визначається конституційно закріпленим стратегічним курсом на набуття Україною повноправного членства в Європейському Союзі, що включає і імплементацію європейських стандартів у всіх сферах суспільного життя. Корупції офіційно визнана транснаціональним злочином, який перетнув межі держав і потребує спільних скоординованих зусиль окремих держав, ЄС та міжнародної спільноти. Договір про функціонування Європейського Союзу (в редакції Лісабонського договору 2007 р. 2016/C202/1) називає серед особливо тяжких злочинів корупцію, а у 2014 році Європейська комісія зробила Доклад, у якому визначила, що корупція є у всіх без виключення державах, а сумарна економічна шкода від неї оцінюється приблизно у 120 млрд. євро у рік. Механізм протидії корупції в ЄС базується на міжнародно-правових принципах ООН, однак ЄС вдалося сформувати унікальну, яка не має своїх аналогів по ефективності, систему протидії корупції. Система включає потужну нормативно-правову базу (Конвенція про боротьбу з корупцією, яка торкається посадових осіб європейських співтовариств або посадових осіб держав-членів, Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173), Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією Ради Європи) та дієвий інституціональний механізм (Європейського бюро по боротьбі з шахрайством (OLAF), Група з розробки фінансових заходів протидії відмиванню коштів (FATF), Спеціальний комітет Ради Європи з питань взаємної оцінки заходів протидії відмиванню коштів (MONEYVAL), Європол, Євроюст, Європейський інвестиційний банк, з 2020 почне діяти Європрокуратура).

В умовах реформування законодавства про державну службу, про прокуратуру, про СБУ та нормативної бази у сфері боротьби з корупцією актуальною є вивчення досвіду ЄС щодо визначення суб'єктів корупційного діяння. Позиція ЄС знайшла своє відображення у Конвенції про боротьбу з корупцією, яка торкається посадових осіб європейських співтовариств або посадових осіб держав-членів ЄС від 26.05.1997 р. Нормами цієї Конвенції надано поняття "посадова особа", передбачено і відокремлено поняття "суб'єкт корупції" та "суб'єкт корупційного діяння", окреслено коло осіб, яких називають "службовцями". Цей понятійний апарат має бути покладено у основі оновленого законодавства нашої держави.

Для України нагальною проблемою є активна співпраця з європейськими органами у сфері протидії корупції та створення власної мережі спеціалізованих органів антикорупційної діяльності на підставі європейських стандартів та з урахуванням особливостей конституційних норм, власної правової системи, історичних перспектив,

структури органів державної влади та місцевого самоврядування, ментальності та правової культури. Антикорупційна діяльність в Україні у своєму розвитку пройшла декілька етапів, які відрізнялися за змістом проведення заходів і за ступенем ефективності. На сьогоднішній день розроблено законодавчу базу протидії корупції, створені нові державні спеціалізовані органи, змінено механізм боротьби з корупцією. За даними досліджень Індексу сприйняття корупції, що проводяться Transparency International, у 2018 році показники щодо корупції в Україні дещо покращилися, рейтинг держави піднявся до 120 місця серед 180 країн, отримавши 32 бали. Не зважаючи на наявні успіхи, інші статистичні дані показують невтішні результати, як приклад, статистична звітність діяльності Національного антикорупційного бюро України станом на 31 жовтня 2019 року свідчить про наступне: відкрито 783 провадження у справах про корупційне правопорушення, пред'явлено 140 повідомлень про підозру, висунуто 412 обвинувачень, 231 справа скерована до суду, щодо яких вже винесено 36 вироків щодо осіб, які були визнані винними у корупційному правопорушенні. Все це і зумовлює актуальність теми магістерської роботи.

Науково-теоретичною основою магістерської роботи стали наукові дослідження вітчизняних та іноземних науковців, які присвячені дослідженню корупції у сфері публічної влади та впровадженню європейських стандартів у сферу антикорупційної діяльності, таких як: О.Ю. Бусол, Б. Ельнаді, М.І. Мельника, В.М. Павліченко, С.А. Подоляки, А. Рифаата, С.С. Рогульського, С.С. Серьогіна, Р.М. Тучак, О.О. Федорко та інших. Більшість наукових досліджень зосереджували увагу на аналізі особливостей антикорупційної діяльності окремих державних органів (прокуратури, Національної поліції) або спеціально створених органів протидії та запобігання корупції (НАБУ, САП), поряд із іншими механізмами антикорупційної діяльності досліджували досвід ЄС у цій сфері. Однак комплексного дослідження проведено не було, що і обумовлює напрямок наукового пошуку.

Мета і завдання дослідження. Метою даної роботи є встановлення особливостей антикорупційної діяльності в Європейському Союзі та в Україні на сучасному етапі і надання порівняльної характеристики інституціональним та правовим заходам боротьби з корупцією в нашій державі та в ЄС. Для досягнення мети були визначені наступні завдання:

- дослідити становлення законодавства щодо протидії корупції в Україні в сучасний період;
- розкрити поняття, ознаки та визначити причини і види корупції в Україні;

- проаналізувати поняття "корупція" та методи протидії корупції у міжнародних та європейських актах;
- визначити інституціональні механізми боротьби з корупцією в ЄС та можливості їх імплементації в Україні;
- проаналізувати діяльність спеціалізованих антикорупційних органів в Україні;
- сформулювати конкретні пропозиції щодо вдосконалення антикорупційної діяльності в Україні у відповідності з європейськими стандартами.

Об'єктом дослідження є відносини, які виникають у зв'язку з вчиненням або загрозою вчинення корупційного діяння та антикорупційною діяльністю спеціально уповноважених органів.

Предметом дослідження є правовий статус органів антикорупційної діяльності в ЄС та в Україні на сучасному етапі.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження складає сукупність загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання. За допомогою діалектичного методу розглянуто поняття "антикорупційна діяльність" в єдності та взаємозв'язку з іншими поняттями (протидія, боротьба, запобігання корупції), а також поняття "корупція". За допомогою історичного методу досліджувався розвиток законодавства України щодо запобігання корупції. Метод тлумачення надав змогу проаналізувати зміст понять активна та пасивна корупція, а метод аналізу та синтезу було застосовано під час дослідження видів корупції, правового статусу суб'єктів антикорупційної діяльності. Порівняльно-правовий метод було використано в процесі надання порівняльної характеристики положень українського та європейського законодавства у сфері запобігання та протидії корупції. При формулюванні нових правових норм та пропозицій щодо вдосконалення чинних відповідно до європейських стандартів, використовувався формально-юридичний метод.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що здійснене комплексне дослідження антикорупційної діяльності в Україні та ЄС та надана порівняльна характеристика нормативної бази та інституціональних механізмів запобігання корупції.

вперше :

- була запропонована сучасна класифікація загальних та спеціальних органів антикорупційної діяльності з урахуванням реалій антикорупційної політики держави, яка включила і діючі певний час органи (НАБУ), і ті, що тільки почали діяти (Вищий антикорупційний суд України), і ті, створення яких є нагальною потребою і давно

запланованими, однак не втіленими по сьогоднішній день (Національне бюро фінансової безпеки України);

удосконалено:

- поняття "корупція" та "антикорупційна діяльність" та запропоновано авторське визначення цих понять;

- питання розподілу повноважень між суб'єктами антикорупційної діяльності, запропоновано залишити САП у складі Офісу Генерального прокурора всупереч позиціям окремих науковців та практиків, а також питання передачі функцій фінансових розслідувань від СБУ до Бюро фінансових розслідувань;

набули подальшого розвитку :

- пропозиції щодо вдосконалення антикорупційної діяльності в Україні відповідно до європейських стандартів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що висновки та пропозиції викладені у дослідженні можуть бути використані у подальших дослідженнях антикорупційної діяльності в Україні та ЄС; у навчальному процесі для підготовки лекцій із спеціальності "Публічне управління та адміністрування"; для вдосконалення законодавства, зокрема, при внесенні змін до Закону України "Про запобігання корупції".

Структура магістерської роботи обумовлена метою, завданнями і логікою дослідження та складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури. До тексту додано список використаних джерел (97 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 111 сторінок, з яких обсяг основного тексту - 99 сторінок

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено особистий внесок автора дослідження.

У першому розділі *"Теоретико-правові засади антикорупційної діяльності"* досліджуються періоди становлення законодавства незалежної України щодо антикорупційної діяльності та аналізуються поняття, ознаки, види та причини корупції в Україні.

Підрозділ 1.1 "Становлення законодавства щодо протидії корупції в Україні в сучасний період" охарактеризував періоди розвитку нормативно-правового регулювання протидії корупції. Перший період - зародження законодавчого регулювання протидії корупції (1991 - 2004 рр.), другий період отримав назву постмайданний (2005- 2014 роки), а третій період постреволюційний (з 2014 року до сучасності). Сучасний період

характеризується наступними змінами: створення нових органів, які, відповідно до напрямків реформи, будуть діяти щодо запобігання корупції (Національне агентство з питань запобігання корупції) та щодо протидії корупції (Національне антикорупційне бюро України); змінюється механізм декларування доходів та видатків осіб, а також змінюється коло осіб, щодо котрих діє антикорупційне законодавство.

Підрозділ 1.2. "Поняття, ознаки, види та причини корупції в Україні" розкрив сутність поняття "корупція" на підставі аналізу законодавчих актів та наукових досліджень. Було надано авторське визначення поняття антикорупційна діяльність як діяльність спеціально уповноважених суб'єктів, спрямована на реалізацію антикорупційної політики держави та включає правові, організаційні, фінансові, політичні, ідеологічні та психологічні засоби, спрямовані на виявлення, розслідування, припинення корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією, профілактика їх, притягнення винних до відповідальності, поновлення законних прав та інтересів фізичних та юридичних осіб. Серед чинників корупції були проаналізовані політичні, економічні, юридичні, організаційно-управлінські, соціально-психологічні.

У другому розділі "Антикорупційна діяльність в Європейському Союзі" визначені підходи до поняття "корупція" та "корупційне діяння" у міжнародних та європейських актах, досліджено інституціональні механізми боротьби з корупцією в ЄС, можливості їх імплементації в Україні.

Підрозділ 2.1 "Поняття "корупції" та методи протидії корупції в міжнародних та європейських актах" встановлює, що визначення поняття "корупція" закріплено у низки міжнародних нормативних актів та актів Ради Європи, а згодом і ЄС. При визначенні поняття "корупція" сталим є підхід до розуміння корупції як активної, так і пасивної, однак і перша форма, і друга є кримінальним злочином, який передбачає покарання, переважно у вигляді позбавлення волі. Основними суб'єктами є публічні посадові особи, але у Конвенціях ЄС суб'єктами визнаються і фізичні особи, юридичні особи приватного сектора.

У підрозділі 2.2 "Інституціональний механізм боротьби з корупцією в ЄС та можливості його імплементації в Україні" зроблено висновок про наявність правового механізму боротьби з корупцією, який разом із інституціональною системою ЄС складає основу успішного функціонування антикорупційної діяльності в ЄС. Серед спеціалізованих органів, які створені у ЄС, необхідно визначити: Європейське бюро по боротьбі з шахрайством, Євроюст, Європол та новостворений орган Європейська прокуратура, яка запрацює з 2020 р. Основною метою цих наднаціональних органів є боротьба з особливо тяжкими злочинами, серед яких визначена корупція.

З'ясовано, що наша держава уклала Угоди про співробітництво з Євроюстом та Європолем, а у 2006 р. Україна стала сороковим членом Групи держав проти корупції (GRECO) - органом Ради Європи з антикорупційного моніторингу. Тим самим наша держава долучається до правозастосовної антикорупційної діяльності і створює свою потужну систему антикорупційних органів на підставі європейських стандартів. Про таку систему піде мова у наступному розділі.

У третьому розділі "Антикорупційна діяльність в Україні та шляхи її вдосконалення з урахування європейських стандартів" проаналізована діяльність спеціалізованих антикорупційних органів в Україні та визначені заходи вдосконалення антикорупційної діяльності в нашій державі відповідно до європейських стандартів.

У підрозділі 3.1 "Діяльність спеціалізованих антикорупційних органів в Україні" було визначено коло суб'єктів антикорупційної діяльності. За основу дослідження взяли класифікацію суб'єктів за характером їх адміністративно-правового статусу і за рівнем спеціалізації: органи та особи, для яких протидія корупції є основною сферою діяльності (НАБУ, САП, НАЗК, Вищий антикорупційний суд України); правоохоронні органи, для яких протидія корупції є складовою правоохоронної діяльності (СБУ, Національна поліція України, ДБР); органи та особи, для яких протидія корупції не є основною сферою діяльності, а здійснюється відповідно до адміністративно правового статусу (Президент України, Верховна Рада України, КМУ).

Зазначено, що наведені статистичні дані щодо їх звітів, свідчать про активізацію роботи таких органів у сфері запобігання та протидії корупції в Україні.

У підрозділі 3.2 "Вдосконалення антикорупційної діяльності в Україні відповідно до європейських стандартів" встановлено, що дослідження міжнародних та європейських стандартів у сфері антикорупційної діяльності дозволило надати власні пропозиції щодо вдосконалення антикорупційної діяльності, які були класифіковані на загальні заходи та спеціальні заходи. Зазначено, що більшість вітчизняних науковців, міжнародних експертів дотримуються думки, що боротьба з корупцією не може вестися в одному напрямку, оскільки сама вона є явищем багатоаспектним, крім того, наявність політичної волі - основне підґрунтя антикорупційної діяльності.

ВИСНОВКИ

Відповідно до визначеної мети та поставлених завдань магістерської роботи були отримані результати, які в сукупності вирішують актуальне наукове завдання щодо особливості антикорупційної діяльності в ЄС та в Україні на підставі проведеного

порівняльного аналізу та надання сутнісної характеристики. В узагальненому вигляді результати можна звести до таких теоретичних та практичних висновків:

1. Дослідження питання становлення законодавства щодо протидії корупції в Україні базується на ґрунтовному аналізі запропонованих науковцями класифікацій періодів розвитку такого законодавства, однак більшості з них бракує системного критерію, який би визначив хронологічні рамки. Крім того, складно погодитися з думкою, що антикорупційна реформа почалася з 2014 року, адже аналіз законодавства дозволяє стверджувати, що підвалини такої реформи почалися зі здобуттям незалежності нашої держави і першим нормативно-правовим актом став Указ Президента України "Про Координаційний комітет по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю" від 18 червня 1993 року. В основу подальшого дослідження була покладена класифікація С.А. Подоляки: 1 період - зародження законодавчого регулювання протидії корупції (1991 - 2004 рр.), 2 період отримав назву постмайданний (2005- 2014 роки), а третій період постреволюційний (з 2014 року до сучасності). Аналіз законодавчих норм та реалій розвитку суспільства у кожному періоді дозволяє зробити невтішні висновки про відсутність протягом всього часу незалежності довготривалої комплексної програми протидії корупції та прямий зв'язок кожного періоду з періодом президентства наступного Голови держави, і кожен наступний Президент не бере до уваги надбання попередників. Однак, незважаючи на всі протистояння, в сучасний період ми маємо потужну законодавчу базу, яка складається з вітчизняних нормативно-правових актів та міжнародних актів, ратифікованих Україною.

2. У магістерській роботі була відзначена відсутність єдиного системного підходу до законодавчого закріплення механізму протидії та запобігання корупції протягом тривалого часу, що відзначилося і на відсутності єдиного підходу до становлення самого поняття "корупція". Серед науковців та практиків також відсутня узгоджена позиція щодо такої дефініції, однак на підставі порівняльного аналізу та системного методу запропонували своє визначення корупції, в основу котрого покладено погляд О.В. Терещука. Корупція - діяння осіб (дія або бездіяльність), які уповноважені на виконання функцій держави, або прирівняних до них осіб, спрямована на протиправне використання наданих їй повноважень або посадового становища та пов'язаних з ними можливостей для незаконного одержання від фізичних та юридичних осіб матеріального блага, послуг, пільг, переваг або іншої вигоди матеріального чи нематеріального характеру, а також підкуп зазначених осіб фізичними та юридичними особами. Пропонуємо закріпити це поняття на законодавчому рівні, оскільки чинна норма щодо визначення поняття "корупція", яка наведена у Законі України "Про запобігання корупції" являє собою

громіздку конструкцію з елементами повтору, що не сприяє однозначності та зрозумілості тексту Закону, тим самим ускладнює правозастосування. У роботі детально досліджено економічні, політичні, юридичні, організаційно-управлінські та соціально-управлінські чинники корупції. Як висновок, необхідно зазначити, що в основі розростання корупції в нашій державі лежать відсутність політичної волі та пасивність суспільства і громадських організацій. На підставі порівняння термінів, які використовує законодавство (протидія, запобігання, боротьба з корупцією), вважаємо доцільним застосовувати поняття "антикорупційна діяльність" - це діяльність спеціально уповноважених суб'єктів, спрямована на реалізацію антикорупційної політики держави та включає правові, організаційні, фінансові, політичні, ідеологічні та психологічні засоби, спрямовані на виявлення, розслідування, припинення корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією, профілактика їх, притягнення винних до відповідальності, поновлення законних прав та інтересів фізичних та юридичних осіб.

3. Основою всіх антикорупційних норм Євросоюзу є заходи, які були розроблені Радою Європи. Необхідно зауважити, що всі держави-члени Євросоюзу входять і до Ради Європи, тому норми щодо протидії корупції фактично утворюють єдине правове поле. Практично у всіх антикорупційних стратегіях, планах та напрямках державної антикорупційної політики зазначається, що одним із головних завдань є впровадження Україною міжнародних стандартів протидії корупції. Більшість європейських нормативно-правових актів наша держава ратифікувала (Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією, Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією Ради Європи). Вважаємо доцільним у Законі України "Про запобігання корупції" додати до ст. 1 ще два терміни, які закріплені у Додатку XLIV до Угоди про асоціацію між Україною, з однією сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 р.: активна корупція - умисна дія будь-якої особи, яка безпосередньо чи через посередника обіцяє надати або надає посадовій особі користь з метою забезпечення для себе або третьої сторони вчинення посадовою особою дій чи утримання від вчинення дій, що належать до сфери її посадових обов'язків або покладених на неї функцій, з порушенням своїх службових обов'язків, у результаті якої завдається чи може бути завдана шкода фінансовим інтересам ЄС; пасивна корупція - умисна дія посадової особи, яка безпосередньо чи через посередника вимагає чи отримує будь-яку користь для себе чи третьої сторони, або приймає обіцянку користі у обмін на дії чи утримання від вчинення дій, що належать до сфери її посадових обов'язків або покладених на неї функцій, з порушенням своїх службових обов'язків, у результаті якої завдається чи може бути завдана шкода фінансовим інтересам ЄС. Вважаємо, що

таких підхід буде корисним у подальшому визначенні складу злочину або адміністративного правопорушення, меж та виду покарання або стягнення, визначення підслідності даного діяння.

4. У галузі створення законодавчої бази боротьби з корупцією Європа досягла більше, ніж інші континенти. Цьому сприяє і створення потужної системи спеціалізованих органів антикорупційної діяльності. Одним з них стало створення Європейського бюро по боротьбі з шахрайством (OLAF), структура якого має унікальний мандат на проведення внутрішніх розслідувань в установах, органах та агенціях ЄС з метою боротьби з шахрайством, корупцією та іншою незаконною діяльністю, яка впливає на фінансові інтереси співтовариства. Хоча Україна активно співпрацює з цією організацією, однак її аналог - Національне бюро фінансової безпеки України - ще не створено. В ЄС активно діють органи протидії відмиванню коштів та фінансування тероризму: Група з розробки фінансових заходів протидії відмиванню коштів (FATF), Спеціальний комітет Ради Європи з питань взаємної оцінки заходів протидії відмиванню коштів (MONEYVAL) тощо, які співпрацюють з Держаною службою фінансового моніторингу України. З метою посилення боротьби з тяжкими формами організованої злочинності Рада Європи у 1999 р. прийняла рішення про створення спеціального підрозділу - Євроюсту - спеціалізованого органу, основне призначення якого надавати допомогу зусиллям держав-членів щодо розслідування найбільш небезпечних злочинів та координації їх практичних дій у цій галузі у співпраці з Європолем Цей орган активно співпрацює з Європейською інформаційною мережею в галузі правосуддя. Співпраця між Україною та Євроюстом знайшла своє закріплення у Угоді про співробітництво між Україною та Європейською організацією з питань юстиції, яка підписана 27.06.2016 р. Діяльність Європолу дає змогу реалізувати спільну єдину кримінальну політику Євросоюзу та впроваджувати європейські стандарти у сфері боротьби зі злочинністю. 14.12.2016 р. була підписана "Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво". Зазначені вище Угоди нашої держави з Євроюстом та Європолем створили правову базу для використання Україною можливостей, які надаються цими організаціями. У 2006 р. Україна стала сороковим членом Групи держав проти корупції (GRECO) - органом Ради Європи з антикорупційного моніторингу. Тим самим наша держава долучається до правозастосовної антикорупційної діяльності і створює свою потужну систему антикорупційних органів на підставі європейських стандартів.

5. Успішність антикорупційної політики є важливою складовою виконання нашою державою Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. У попередньому

році надбаннями нашої держави у сфері антикорупційної діяльності стало створення Вишого антикорупційного суду, Державного бюро розслідувань, дія системи контролю е-деклараций. На підставі проведеного аналізу кола та повноважень суб'єктів антикорупційної діяльності для подальшого детального дослідження була обрана класифікація за характером адміністративно-правового статусу та за рівнем спеціалізації: органи та особи, для яких протидія корупції є основною сферою діяльності (НАБУ, САП, НАЗК, Вищий антикорупційний суд України); правоохоронні органи, для яких протидія корупції є складовою правоохоронної діяльності (СБУ, Національна поліція України, ДБР); органи та особи, для яких протидія корупції не є основною сферою діяльності, а здійснюється відповідно до адміністративно правового статусу (Президент України, Верховна Рада України, КМУ). Кожен із цих органів відповідно до завдань і функцій здійснює антикорупційну діяльність. Запобігання корупції - основна мета діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції, це є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізацію антикорупційної політики, а його структура, формування кадрової політики, обсяг повноважень та співробітництво з іншими органами державної влади України, іноземних держав та міжнародними організаціями базуються на міжнародних та європейських стандартах. Розслідування корупційних правопорушень на вищому рівні покладено на Національне антикорупційне бюро України, а процесуальне керівництво здійснює Спеціалізована антикорупційна прокуратура. Унікальним органом, який займається розшуком та управлінням активами і за обсягом та змістом функцій не має аналогів в системі органів державного управління є Національне агентство з питань виявлення, розшуку, управління активами, одержаних від корупційних та інших злочинів, яке було утворене за аналогом органів ЄС на підставі рішення Ради Європейського Союзу від 06.12.2007 р. Агентство діє у співпраці з Державною службою фінансового моніторингу. Ця Державна служба виконує завдання збору, аналізу, оприлюднення інформації щодо можливих випадків відмивання грошей та коштів, щодо яких є підозри в їхньому кримінальному походженні. Судовий розгляд корупційних справ в Україні здійснює Вищий антикорупційний суд. За даними Державної судової адміністрації з початку роботи суд отримав для розгляду більше 3,5 тис. кримінальних справ, а з них 5% справ, які розслідувалися НАБУ та які належать до справ високопосадової корупції.

6. В основі розроблених пропозицій щодо вдосконалення антикорупційної діяльності з урахуванням європейських стандартів було покладено розуміння "корупції" як багатоаспектного явища, яке має витoki в економіці, у політиці, правовій сфері, культурі та менталітеті відповідного суспільства, тому і протидія повинна включати комплекс

засобів, способів та форм в різних сферах суспільного життя. Всі заходи пропонуємо розділити на загальні та спеціальні. До загальних віднесли: розвиток економіки, вітчизняного бізнесу, вдосконалення фіскальної політики; формування правової освіти та правової свідомості, залучення громадськості, а, особливо, молоді, до протидії корупційним проявам; розвиток соціальної сфери; введення активної роботи щодо залучення осіб до викривання корупційних діянь та створення механізму захисту викривачів. Спеціальні заходи включають: вдосконалення системи електронних декларацій; вдосконалення діяльності судової системи, особливо, активізація діяльності Вищого антикорупційного суду України; активізація діяльності всіх спеціалізованих суб'єктів антикорупційної діяльності; створення Консультаційної Ради міжнародних експертів при Верховній Раді; вдосконалення антикорупційної експертизи чинних нормативно-правових актів та проектів нормативно-правових актів; вдосконалення Кодексів та Правил етичної поведінки суб'єктів публічної влади у напрямку неухильного дотримання етичних норм та доброчесності; запровадження антикорупційних програм для юридичних осіб; створення Бюро фінансових розслідувань; посилення захисту антикорупційних активістів; активізація спільної роботи із ЗМІ з питань висвітлення дій щодо запобігання та протидії корупції.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ

1. О.С. Негрецький Проблеми визначення ознак корупції / О.С Негрецький // Problèmes et perspectives d'introduction de la recherche scientifique innovante: collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la conférence scientifique et pratique internationale (Vol. 7), 29 novembre, 2019. Bruxelles, Belgique: Plateforme scientifique européenne: [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/conferences/issue/view>

АНОТАЦІЯ

Негрецький О. С. Антикорупційна діяльність в ЄС та в Україні: порівняльна характеристика – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2019.

В магістерській роботі надана порівняльна характеристика антикорупційній діяльності в Європейському Союзі та в Україні.

Розкрита сутність понять "корупція" та "корупційна діяльність", визначені повноваження спеціалізованих органів антикорупційної діяльності в ЄС та в Україні.

Запропонована сучасна класифікація загальних та спеціалізованих органів антикорупційної діяльності з урахуванням реалій антикорупційної політики нашої держави, яка включила і діючі органи (НАБУ), і ті, що тільки почали діяти (Вищий антикорупційний суд України), і ті, створення яких є нагальною потребою і давно запланованими, однак не втіленими по сьогоднішній день (Національне бюро фінансової безпеки України).

З'ясовано питання розподілу повноважень між суб'єктами антикорупційної діяльності, запропоновано залишити САП у складі Офісу Генерального прокурора всупереч позиціям окремих науковців та практиків.

Обґрунтовано, що, оскільки корупція є багатоаспектним явищем, яке має витоки в економіці, у політиці, правовій сфері, культурі та менталітеті відповідного суспільства, тому і протидія повинна включати комплекс засобів, способів та форм в різних сферах суспільного життя.

Запропоновано визначення "антикорупційна діяльність" як діяльність спеціально уповноважених суб'єктів, спрямована на реалізацію антикорупційної політики держави та включає правові, організаційні, фінансові, політичні, ідеологічні та психологічні засоби, спрямовані на виявлення, розслідування, припинення корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією, профілактика їх, притягнення винних до відповідальності, поновлення законних прав та інтересів фізичних та юридичних осіб.

Зроблено висновок про необхідність загальних та спеціальних заходів вдосконалення антикорупційної діяльності в Україні на підставі європейських стандартів.

Ключові слова: корупція, антикорупційна діяльність, спеціалізовані органи антикорупційної діяльності, європейські стандарти, антикорупційна політика, запобігання корупції.

SUMMARY

Negretskiy O.S. Anti-corruption activities in the EU and in Ukraine: comparative characteristics - On the rights of the manuscript.

Master's Degree for Master's Degree. Black Sea National University of Petro Mohyla. - Mykolaiv, 2019.

The master's work thesis presents a comparative characteristic of anti-corruption activities in the European Union and in Ukraine.

The essence of the concepts of "corruption" is revealed, the powers of specialized authorities of anti-corruption activity in the EU and in Ukraine are defined.

The modern classification of general and specialized authorities of anti-corruption activity in Ukraine is taken into account, taking into account the realities of anti-corruption policy of our country.

It is justified that, since corruption is a multidimensional phenomenon, so counteraction must include a complex of means, methods and forms in different spheres of public life.

The definition of "anti-corruption activity" as the activity of specially authorized entities is proposed, aimed at the implementation of anti-corruption policy of the state and includes legal, organizational, financial, political, ideological and psychological means aimed at detection, investigation, termination of corruption offenses or offenses corruption, prevention, prosecution, restoration of legal rights and interests of individuals and legal entities.

The conclusion is made on the need for general and special measures to improve anti-corruption activities in Ukraine on the basis of European standards.

Keywords: corruption, anti-corruption activity, specialized authorities of anti-corruption activity, European standards, anti-corruption policy, prevention of corruption.